



## בגיליון השבוע

תורת חסד // מיהו בעל החיים החכם ביותר  
דבר המערכת // ההבדל בין עמלק לזכר עמלק  
עולם חסד יבנה // משקיפים לנוף הגליל  
תשועה רבוב יועץ // הגביר של פעם והחתן של היום  
איש את רעהו // כל האמת על קניית דירות



## דבר המערכת

### זכרון מחיית עמלק

השבת נקיים בע"ה את מצוות זכירת מחיית עמלק. לכשתבונן במעשהו של עמלק, המעשה בשלו 'זכה' למחייה עולמית, לא נוכל להימלט מהתחושה שמדובר בכסיל עוד יותר מאשר שמדובר ברשע.

הרי כל עמי העולם שמעו וגם חשו בניסים העצומים שאירעו לישראל בצאתם ממצרים ובקריעת הים זמן קצר קודם לכן. לא צריך להיות חכם גדול בשביל להבין שלא כדאי להילחם עם העם שאלוקיו הוכיח לעיני כל כי הוא התקיף ובעל היכולת כולם. טקטית זה יהיה צעד בלתי הגיוני לחלוטין.

והנה, בעוד השמועות רוחשות, וההתפעלות מהדהדת בעולם, וענני כבוד עוטפים את העם הנבחר, מגיח העמלקי ומחליט לצאת במלחמה עם ישראל. היש לך איולת מופלגת מזו? היש התאבדות לדעת יותר מזו?

רש"י ממשיך את עמלק אשר קרך

המשך בעמוד הבא



## תורת חסד

הגאון רבי גבריאל יוסף לוי שליט"א  
ראש ישיבת "באר התורה" ונשיא הגמ"ח

טעמה הרוחני הערב של סעודת שבת, כששביב השולחן הערוך מסובים בני המשפחה באחוה ורוממות, מסייע לארגונים העוסקים בהשבת לב בנים לאביהם שבשמים.

מידי שבת בשבתו פונים מהארגונים הללו למשפחות מקרב הציבור, ומבקשים מהם לארח צעירים העומדים בשלבים שונים של התקרבות, והתוצאה הברוכה של סעודת שבת, או שהות של שבת שלימה בתוך משפחה יהודית חמימה, ניכרת היטב על ההתקדמות של אותם צעירים בדרך העולה בית א-ל.

במסגרת זו, הגיעו בליל אחת השבתות שני סטודנטים צעירים, והתדפקו על דלת ביתי. כמוכן, מיד עם בואם קיבלנו אותם בסבר פנים יפות, והתהליך היה נראה כפי שהיינו מורגלים מפעם לפעם בסעודות מעין אלו.

### סעודת שבת כצוהר לציבור החרדי

אבל, לאחר הקידוש, בזמן שבני הבית קמו לנטילת ידיים, השתנתה לפתע האווירה. שני הסטודנטים שבאו לכאורה כדי להתקרב, המשיכו לשבת על מקומם, ולא קמו ליטול את ידיהם.

בני המשפחה הצעירים לא היו מורגלים להתנהגות כזאת והיו מופתעים מאוד, ואז החלו הסטודנטים להסביר את פשר התנהגותם. לדבריהם, לא היתה להם כוונה כלל וכלל להתקרב ליהדות, אלא שהם לומדים כעת קורס 'מנהיגות ישראלית', לצורך כך הם עורכים סיורים בכל רבדי הציבור היהודי, רוסים, אתיופים ועוד ועוד, וכעת הגיע פרק 'הציבור החרדי'...

בדבריהם הדגישו שניהם, שמטרתם המוצהרת היא הכרת הציבור החרדי ותו לא, ומבקשים בכל תוקף שלא לנסות להשפיע עליהם, אלא לתת להם את האפשרות לראות מבחוץ את צורת ההתנהלות, ולשחרר אותם להמשך דרכם באותו אופן בו נהגו לפני כניסתם לבית.

ואכן, נענינו לבקשתם, ואמרנו להם שבסעודה זו לא ינסו להשפיע עליהם

המשך בעמוד הבא

תגובות והערות על המדורים השונים יתקבלו בברכה בדוא"ל

Alon@hagmach.org.il | או 6428158@gmail.com | או בפקס 02-6428158

מכתבים מובחרים יפורסמו בל"ג (ניתן בעילום שם)

יו"ל ע"י הגמ"ח המרכזי | עורך: הרב יעקב גולדשמידט | כותבים ומשתתפים: הרה"ג ר' יצחק אייזיק וינברג, הרב פנחס אריה רוזנטל, הרב יעקב סירוטה, הרה"ג ר' אשר וסרמן | עיצוב גרפי: ר.ק. | לפניית לועדה הרוחנית: הרה"ג ר' חיים כהנא 5610681@gmail.com

כלל וכלל.

### מי הוא בעל החיים החכם ביותר בבריאה?

בתוך הסעודה, עלתה שאלה על השולחן, ועוררה דיון רחב ומרתק בין יושבי השולחן.

וכך נשאלה השאלה:

מי מכל בעלי החיים השוכנים על פני כדור הארץ הוא האינטליגנטי ביותר מכל שאר בעלי החיים?

הילדים נחלקו בדעותיהם. חלקם טענו שהקוף הוא הפיקח ביותר והתקשורת שלו עם בני האדם מראה כמה חכמה טמונה בו, וחלקם צידדו בכל תוקף בתוכי, המצליח לשוחח בשפת בני האדם ואף יודע לאיזו סיטואציה מתאים כל משפט.

שני הסטודנטים חככו בדעתם והעלו מסקנה משלהם: הפינגוין הוא בעל החיים האינטליגנטי ביותר, וחכמתו רבה מכל השאר.

לאחר שעלו על השולחן כל הצדדים, אמרנו שאף תשובה אינה נכונה ויש לחפש כיון חדש.

שוב החלו ויכוחים בין יושבי השולחן ועלו צדדים לכאן ולכאן, אבל אף תשובה לא התקבלה, והשאלה נותרה ללא מענה.

לאחר שאף אחד לא הצליח לענות את התשובה, ענינו כי האדם הוא בעל החיים החכם ביותר מכל שוכני כדור הארץ.

כמובן שמיד טענו הסטודנטים שהשאלה היתה בקרב בעלי החיים, והאדם הוא לא בעל חיים, כך שלטענתם צורת השאלה לא היתה נכונה.

אך כמובן, שאלה זו היתה רק הקדמה לשאלה נוספת, מאתגרת ומלמדת, בהבנת צורתו של המוח האנושי.

שאלה זו תובא כאן בעז"ה בפרק הבא, וממנה נוכל לעמוד על שורש מהותו של החינוך.

ניתן גם להאזין מידי יום לשיעור היומי הנמסר בהיכל ישיבת "באר התורה" לאחר תפילת שחרית, ובו מסרים חינוכיים מפרשת השבוע.  
מספר הטלפון: 2 > 1 > 077-314-1174



## אהבת חסד

תמצית ענייני גמ"ח ע"פ ספר אהבת חסד להח"ח

הרה"ג ר' אשר וסרמן שליט"א, מה"ס 'קיצור אהבת חסד'. טל: 03-579-3051  
נמסר על דעת שלא להעתיקו ללא רשותו



א) אם יש בידו כסף שלוה, ואינו נצרך לו עתה לפרנסתו - מחוייב להלוותו, ובלבד שלא יבוא מזה נזק למלוה שלו.

ב) אך אם יש לו ספק, שמא מבקש ההלוואה ממנו, לא יפרע לו בזמן שיידרש הוא עצמו להחזיר את הלוואתו - אינו רשאי להלוות עתה למבקש; אלא אם כן הוא מוכן לפרוע בעצמו את ההלוואה שלו בזמן שקבעו, אף אם לא יקבל בחזרה את הכסף שרוצה עתה להלוות.

(עפ"י אהבת חסד חלק א פרק א)

בדרך, לקופץ אל אמבטי רותחת. מה מניע אדם לעשות צעד התאבדותי שכזה? הרי הוא ייצא מן האמבטיה, אם ייצא, כשהוא שלוק ומבושל ושרוף מקצה עד קצה. מי הסכל שיעשה כזאת?

זה בדיוק מה שהיה עמלק. מאבד עצמו לדעת. לא חושב על ההשלכות. יש לו מטרה, ולא משנה כמה היא חסרת סיכוי, וכמה היא מופרכת, ולא משנה שהיא תהרוג אותו, ותמחה את זכרו, הוא ימלא את רצונו. הוא יילחם גם אם יתהפך העולם.

אותו דבר היה נכדו וממשיך דרכו - המן. גם כשראה שהחל לנפול לפני מרדכי, וגם כשהודיעו לו יועציו וזרש אשתו שלא יוכל לו כי נפול יפול לפניו - לא נכנע, אלא המשיך להגביה את העץ אשר הכין למרדכי עוד.

זהו כח הרסני במיוחד כשמדובר ברע. מפני שהאדם מטבעו הוא סוחף ונסחף. וכשאנשים רואים בן אדם שקופץ אל תוך האמבטיה, למרות ועל אף שרואים אותו נכוה מכף רגל ועד ראש, מכל מקום זה כבר יצא מגדר הבלתי אפשרי ונכנס לגדר הייתכן, עד שביכולתו לסחוף המונים.

ואת העמלק הזה עלינו למחות **מקרבנו אנו**. את השורש העיקש הזה, שדבק ברע למרות כל האזהרות ועל אף כל הידיעות - אותו עלינו לקעקע. שכן השורש הזה, הוא-הוא המניע של כל חטא ועבירה ועוון. שהלא כל עבירה שאדם עובר, קודמת לה התעלמותו מידיעת האיסור. יודע את ריבונו ומתכוון למרוד בו. זהו שורש עמלק. הוא יודע שיש אלוקים, אבל מתעלם ממנו וממשיך למלא את רצונו הרע.

אם כן, יש לנו את זרע עמלק האיש, אותו אין ביכולתנו למחות, ולפיכך גם אין זה מתפקידנו. עליהם אמר הקב"ה:

המשך בעמוד הבא



## עולם חסד יבנה

במה של כבוד ליוזמות ולפתרונות למצוקת הדיור

השבוע הבמה נתונה לבשורת הדיור  
בקהילה התורנית בנוף הגליל - חלק א'

השבוע נבחרה העיר נוף הגליל (לשעבר נצרת עילית), הממוקמת בשיפולי הגליל הדרומיים. העיר שוכנת על ראש ההר למרגלות עמק יזרעאל, ומסביבותיה נשקף נוף מרהיב כשם העיר. העיר כולה מוקפת בטיילת הצופה על כל ישובי העמק ועפולה בכללם מדרום, הר תבור ממזרח, ובימים של ראות טובה ניתן לראות את הים התיכון מצפון מערב ובאופק את החרמון הנשקף מהצפון הרחוק.

מרחק הנסיעה מהמרכז כשעה בלבד, נוסעים לכיוון חדרה, ומשם פונים מזרחה לכיוון הערים עפולה ונוף הגליל. אם נרצה להשתמש בכבישים החדשים המובילים לטבריה, במחלף 'המוביל' (כחצי שעה לפני טבריה) נפנה ימינה בכביש שבימים אלו עובדים על הרחבתו וחידושו, כשרכבת קלה שתחבר בין נוף הגליל וחיפה תעבור באמצעו, ותוך עשר דקות נהיה במרכז העיר.

בפאתי נוף הגליל מוקמת השכונה החדשה 'הר יונה' לציבור החרדי, אך פנינו מועדות דווקא לקהילה החרדית הממוקמת במרכז העיר, ב'שכונה הצפונית'. אנו פוגשים את הרב יהודה לוי, הרב אחיאלי גוטליב והרב יצחק פרידמן בצאתם מסדר א'. הרב יהודה לוי ממקימי הקהילה ובונה, וכיום מנהל מתחם 'קירוב' ענק (600 מ"ר הכולל בית מדרש, חדרי שיעורים, משרדים, ו-3 חדרי משחקים), שע"י ארגון הקירוב 'והשיב' שהקים את הקהילה, הרב אחיאלי גוטליב מראשוני המתיישבים בשכונה, אחראי על הקמת העירוב השכונתי המהודר, ובעקבות כך מפקח מטעם ועדת העירובין על העירוב שחודש ע"י המועצה הדתית בכל העיר, והרב יצחק פרידמן, אברך נמרץ שהצטרף לקהילה לפני כשנה וחצי, ולקח על עצמו את פרויקט קליטת המשפחות החדשות, מתוך מסירות לסייע בהתאקלמותן בקהילה.

השיחה עמם קולחת, הנתונים מעניינים בהחלט. בגליון הבא בעז"ה, נביא את פרטי השיחה המעניינת. ■



"מחה אמחה את זכר עמלק",  
והוא בעצמו היחיד שיוכל ויעשה  
זאת בקרוב, אמן.

אבל עלינו עדיין מוטלת מצוות  
מחיית זכר עמלק שקליפתו  
השתרבבה אל תוך פנימיותינו.  
על זכרו של עמלק זה אנו רוקעים  
ברגליים ומכים ומרעישים  
בהזכרת שם, כדי להטמיע  
בקרבנו, למשוך את הלב אחר  
הפעולות, לדרוס ולרמוס ולשרש  
את העמלק הרע הזה ולזנוח את  
דרכו העיקשת והבוגדת.

הנה כי כן, אסור לנו לשכוח את  
אשר עשה לנו עמלק, כדי שנוכל  
למחות אותו מקרבינו. אם נזכור  
מה הוא ומי הוא העמלק הזה,  
ועד כמה הוא סכל ורשע, נדע  
להתמודד עם הזכר הרע שהותיר  
בעולם, ולהתנהג בהיפך הגמור  
ממנו, בעשיית טוב והרבות חסד  
ונתינת צדקה לכל הפושט יד -  
ובכך למחות את זכרו של עמלק  
לגמרי.

את זאת אל לנו לשכוח לזכור. ■



**מוטב לאדם להרבות  
במתנות אביונים  
מלהרבות בסעודתו  
ובשלוח מנות לרעיו,  
שאין שם שמחה  
גדולה ומפוארה אלא  
לשמח לב עניים  
ויתומים ואלמנות  
וגרים, שהמשמח לב  
האומללים האלו  
דומה לשכינה,  
שנאמר "להחיות רוח  
שפלים ולהחיות לב  
נדכאים"**

(רמב"ם הלכות מגילה ב ז)

## תשועה ברוב יועץ

שאלות המופנות אליכם הקוראים  
לשמוע דעת ועצה

### ולשדך הבנות

ורודפים אותו. שלח הרבי לקרוא לרודפיו של הרב, ואמר להם: 'יודעים אתם, כי בדורות הקודמים נהוג היה, שהגבירים עמי הארצות היו שואפים לחתן ת"ח. וכל כך למה? כי כל יעם הארץ רוצה שיהיה לפניו איזה תלמיד חכם שיוכל להציק לו ולנשוך אותו. גם בגמרא מובא ששנאת עמי ארצות לתלמידי חכמים, היא לעיתים יותר ממה ששונאים הגויים את עם ישראל'. ואז סיים רבי יצחק מוורקא: 'בימינו, הפכו עמי הארץ לחכמים יותר, כשהם מבינים שחבל לשלם אלפי רובלים בשביל תלמיד חכם פרטי בביתם, ובמקום זה הם ממנים עליהם רב תלמיד חכם - דבר זה עולה לכל אחד רק כמה פרוטות בכל שבוע, וכעת יכולים הם 'לנשוך' אותו בשותפות...'

"בסיפור זה מתואר מצב מעניין ואף משונה מימים עברו, כשמצד אחד היו שונאים את תלמידי החכמים, אך בגין ה'יוקרה' הוציאו עליהם כסף רב ודאגו לכל מחסורם.

"היום ש'אכשר דרא"', מסיים הרב רבינסקי, "ודור שלישי או רביעי של אברכים מחתנים את ילדיהם ושואפים לחתנים תלמידי חכמים, ואף הבחורים עצמם שואפים להינשא לבת ת"ח, נראה שאין צורך להחשיב ולרומם את מעמדו של בחור הישיבה בעיני הורי הבנות המיועדות, או בעיני המשודכות עצמן, כשעולם התורה והחסידות פורה ורווה, ומעמדו של בן הישיבה טוב מאי פעם. אך לצערנו, לא רק שהדרישה לא נעלמה, אלא אדרבה, בשל יוקר הדירות ההולך ומאמיר, היא הפכה ל'גזרה' של ממש על הציבור, כשסכום ההתחייבויות הולך וגדל משנה לשנה, ונראה שקשה מאד לעצרה.

"לפחות יש מתי מעט, שמקטינים מעט את היקף הסכומים, ורוכשים לילדיהם דירות בערי הפריפריה הזולות, במקום להתחייב על סכומים אדירים בערי המרכז ולכרוע תחת הנטל" - מסיים הרב רבינסקי בנימה הקבועה...

בגליונות הקודמים התעורר במדור זה נושא חשוב הנוגע למרבית הציבור, שכבר הספיק לעורר הדים רבים, בדבר דעתם של גדולי ישראל שליט"א וזיע"א על חלוקת הנטל בהוצאות החתונה, כשבקהילות רבות מקובל שהורי הכלה משלמים יותר מאשר הורי החתן.

פנינו להרב צבי רבינסקי, מנהל רשת הת"תים 'תורת הבית' בבית שמש ומראשי וועדת הדיור, אשר ידיו רב לו בנושא חשוב זה, למעט ולהקטין את העול העצום המוטל על ההורים לקראת השאת צאצאיהם. ביקשנו לשמוע סקירה קצרה, איך וכיצד נשתרש מנהג זה בקרב הציבור.

"אמנם היה מקובל תמיד בקהילות ישראל", פותח הרב רבינסקי, "כי ה'גבירים' וגם עמי הארצות שביניהם (לא האברכים...), היו מגיעים לשיבות הנחשבות ע"מ לבחור חתן חשוב, לפי שבנוסף לרכושם הרב בו התפארו, גם חתן חשוב היה חלק מהיוקרה בה התפארו הגבירים (ישנן גרסאות, שבאותם הזמנים מעמדם של בני הישיבות היה שפל, וכדי להחזיר את מעמדם הנהיגו ראשי הישיבות שע"מ לזכות בחתן ת"ח, יתחייבו הגבירים בממון רב לנדוניה, ובכך הצליחו לייקר את בחורי הישיבות).

"כדי להמחיש איך זה היה מתקבל לעיתים תדירות, ניעזר בסיפור הבא מימיו של הרה"ק רבי יצחק מוורקא זיע"א לפני כמאתיים שנה, סיפור שהוא אחד מני רבים כמותו.

"באותו הדור כאמור, הלך ודעך מעמדו של ה'תלמיד חכם' בקהילה היהודית, אך אצל הגבירים הצליחו ליצור הערכה שבאה לידי ביטוי, בשאיפה שבת הגביר תינשא לתלמיד חכם, כשהוא מתחייב לפרנס את חתנו הצעיר ולתת לו לגור בביתו במשך כמה שנים. אחד הרבנים התלונן לפני רבי יצחק מוורקא, כי בני עירו מציקים לו



## איש את רעהו

מכתבים למערכת

ממילא השאלה האם "מותר" ללכת לפריפריה מתייתרת והולכת, כי הלוואי שיוכלו לעמוד בדירה בפריפריה!

ונכון שיש ב"ה לא מעט סיפורי ניסים גלויים ונסתרים בנישואי ילדים, סיפורים יפים וטובים של סייעתא דשמיא מיוחדת, אבל כנגדם יש הרבה יותר סיפורים של אנשים שלא מצליחים לחתן את בניהם בגלל הקשיים הכספיים, בנות שיושבות בבית וממתונות בגלל כסף, שידוכים שנופלים בגלל בעיות כספיות, הורים שקורסים תחת הנטל, מחותנים שנשחטים עד כלות וחיייהם אינם חיים ועוד ועוד.

צריך לראות את הדברים באמת המידה הנכונה ואת היחס הנכון והאמיתי בין המקרים.

לצערנו הרב זו המציאות בציבור שלנו. המצב קשה מנשוא! ואכן אין עצה אחרת אלא כמו שכתבתם, שעל כל אחד לשאול ולהיוועץ עם רבותיו, עד כמה הוא חייב לקחת עול, ועד כמה מותר לו לקחת עול.

בברכה, דוד. א

בתקופה האחרונה אנו מרבים לכתוב על סוגיית קניית הדירות, האם ראוי להתחייב סכומים שאין מאין, היכן כדאי לקנות, האם לסמוך על הנס, ועוד. קיבלנו מכתבים כואבים ביותר על המצב הקשה של חיתון הילדים. אחד המכתבים שהגיע למערכת, חידד את הענין שנושא זה הוא לא מקרה בודד או שנים, אלא מצב הנוגע ופוגע במרבית הציבור. הזעקה מתוכו ניכרת בהחלט.

גליון עמוד החסד, מדור 'עולם חסד יבנה' העוסק בסוגיית המגורים בפריפריה.

האמת צריכה להיאמר. רוב הציבור אינו יכול לעמוד בגזירת הגיוס של הון עתק לנישואי הילדים. גזירה זו הורסת אנשים ומשפחות.

אמנם, מתי מעט, מהעשירון העליון של הציבור, מתמודדים עם מחירי הדירות המאמירים, אך מדובר כאמור באחוזים זניחים. רובו המוחלט של הציבור קורס תחת הנטל.

